

СЕКЦІЯ 6 - НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ТА МИТНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

ЛИННИК О.І., к.е.н., доцент НТУ «ХПІ»

БОНДАРЕНКО О.М., асистент НТУ «ХПІ»

ТОКАР Н.Б., асистент НТУ «ХПІ»

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

Розвиток малих та середніх підприємств в Україні викликає необхідність спрощення та більш прозорого подання інформації в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. В цьому нашій державі може допомогти досвід зарубіжних країн, які орієнтовані на підтримку приватної ініціативи. Тому в даних тезисах будуть розглядатися альтернативні підходи до підготовки звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) або звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід. Мова буде вестися про першу частину звіту, яка має назву «Фінансові результати».

Згідно з МСБО 1 «Подання фінансових звітів» підприємство може подавати в звітності витрати із застосуванням їх класифікації за одним з методів: 1) за характером витрат; 2) за функціями витрат.

Перший метод передбачає групування витрат в однорідні економічні елементи (покупка матеріалів, витрати на зарплату, амортизація, транспортні витрати, витрати на рекламу та інші) без розподілу їх між функціями в рамках підприємства. Другий метод здійснює групування витрат за їх функціями (витрати, управління, збут і т.п.). В результаті цього відображаються такі показники, як собівартість реалізованої продукції (товарів, послуг), адміністративні витрати, витрати на збут та інші.

На практиці метод «характеру витрат» використовується невеликими компаніями. Відсутність необхідності додаткового перерозподілу витрат полегшує застосування цього методу, мінімізує суб'єктивні судження. Інформація, яка подається в звітах, стає більш прозорою.

Подання інформації за другим методом більш наочно для зацікавлених користувачів, однак потребує професійного

судження в частині вибору способів розподілу витрат у залежності від їх функціональної ролі. Вказана обставина знижує прозорість інформації, що публікується. За цією причиною МСБО 1 вимагає при використанні класифікації витрат за функціональним призначенням розкривати додаткову інформацію про характер (сутність) витрат, зокрема про величину амортизаційних витрат і витрат на оплату праці.

У відповідності до МСФЗ вибір методу підготовки звіту про прибутки та збитки залежить від розміру компанії, її галузевої приналежності та інших факторів. Компанія, що подає звітність, самостійно обирає спосіб подання цього звіту.

В практиці зарубіжних країн звіти про прибутки та збитки компаній являють собою поєднання двох вищенаведених форматів. В окремих випадках вони супроводжуються додатковою інформацією, яка міститься в інших фінансових звітах чи в примітках.

В Україні згідно з НП(С)БО 1 побудова звіту про фінансові результати заснована на класифікації витрат за їх функціями. Метод класифікації «за характером витрат» в українській практиці застосування не знайшов. Однак у III – му розділі форми №2 відображаються суми узагальнених елементів операційних витрат, які понесені підприємством у звітному періоді.

На нашу думку, в Україні є доцільним застосування одночасно двох форматів звіту про фінансові результати: як «на основі характеру витрат», так і «на основі функції витрат». Впровадження першого методу особливо актуально для суб'єктів малого (у т.ч. мікро-) та середнього підприємництва. Адже МСБО 1 потребує вибору того підходу, який забезпечує достовірну та найбільш доречну інформацію про витрати конкретного підприємства.

Для цього слід затвердити нові форми звіту про фінансові результати з зазначенням статей витрат за елементами. Статті витрат необхідно в достатній мірі конкретизувати; при цьому підприємства повинні мати право додавати ті види витрат, які відповідають специфіці їх діяльності.

Приблизна форма звіту про фінансові результати на основі характеру витрат наведена в таблиці 1.

Для підприємств сфери торгівлі замість показників 3 та 4 слід ввести такі строки, як «3. Собівартість реалізованих товарів» та «4. Валовий прибуток».

Таблиця 1 – Форма звіту про фінансові результати на основі характеру витрат (для підприємств виробничої сфери)

Показник	Σ	Σ
1. Дохід від основної діяльності		X
2. Інший дохід		X
3. Зміни в запасах готової продукції та НЗВ	X	
4. Використані сировина та матеріали	X	
5. Виплати працівникам	X	
6. Відрахування на соціальні заходи	X	
7. Витрати на амортизацію	X	
8. Витрати на оренду	X	
9. Витрати на рекламу	X	
10. Транспортні витрати	X	
11. Витрати на зв'язок та інтернет	X	
12. Виплата відсотків по кредиту	X	
13. Інші витрати	X	
14. Усього витрат		(X)
15. Прибуток до оподаткування		X
16. Податок на прибуток		(X)
17. Чистий фінансовий результат		X

Впровадження таких форм звіту про фінансові результати буде потребувати внесення змін в законодавство щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Змін потребуватиме і План рахунків бухгалтерського обліку, для того, щоб підприємства мали змогу застосовувати звіт у форматі «за характером витрат». Зміни повинні торкнутися зокрема класу 8 «Витрати за елементами».

В класі 8 слід деталізувати рахунки 84 та 85, вказавши їх субрахунки якомога детальніше. Наприклад, для рахунка 84 «Інші операційні витрати» пропонується відкрити такі субрахунки: 841 «Витрати на оренду», 842 «Витрати на рекламу», 843 «Транспортні витрати», 844 «Витрати на зв'язок та інтернет» і т.п. Деталізації підлягає і рахунок 85 «Інші витрати».

При цьому слід ввести в клас 8 такі рахунки з класу 9, як 90 «Собівартість реалізації» (в початок класу 8) та рахунок 98 «Податок на прибуток» (в кінець класу 8). Це дозволить невеликим підприємствам цілковито використовувати для обліку витрат лише один клас 8.

Можливо назріла необхідність також у розробці галузевих планів рахунків, які будуть враховувати особливості підприємств сфери виробництва, торгівлі, різних видів робіт та послуг.

Таким чином, у даних тезисах було запропоновано ввести в

українську практику формат звіту про фінансові результати на основі «характеру витрат». При цьому одночасно буде діяти і затверджений формат на основі «функції витрат». Запропоновані зміни в фінансовій звітності зможуть більш точно та ясно відобразити витрати за елементами, особливо на малих та середніх підприємствах.

Список літератури: **1.** Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до підготовки фінансової звітності» **2.** Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів» **3.** Вахрушина М.А., Мельникова Л.А. Міжнародні стандарти фінансової звітності — М.: Видавництво «Омега-Л», 2011. - 572 с. **4.** Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. - Х.: Фактор, 2008. - 1008 с.